

**2023. ÁPRILIS 20–21.
20.–21. APRIL 2023**

**KÁROLI GÁSPÁR
REFORMÁTUS
EGYETEM,
BUDAPEST**

**NYELV ÉS SZAKRÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ
AZ ÖKUMENÉ JEGYÉBEN
(TEOLINGVISZTIKAI KONFERENCIA)**

**SPRACHE UND SAKRALE KOMMUNIKATION
IM ZEICHEN DER ÖKUMENE
(THEOLINGUISTISCHE TAGUNG)**

Program / Tagungsprogramm

2023. április 20., csütörtök / Donnerstag, 20. April 2023

Helyszín / Tagungsort: 1088 Budapest, Reviczky u. 6.

8.30–9.00	Regisztráció / Registration (Főbejárat, aula / Haupteingang, Foyer)
9.00	Köszöntés, megnyitó / Grußworte, Eröffnung der Tagung (Palotaszárny, bálterem / Palastflügel, Ballsaal)
9.15–9.45	Magyar nyelvű plenáris előadás (német tolmácsolással) / Plenarvortrag auf Ungarisch (mit deutscher Übersetzung) <i>Molnár Cecília Sarolta</i> Mit és hogyan kérdez az, aki mindent tud? / Wonach und wie fragt jemand, der alles weiß?
9.45–10.15	Német nyelvű plenáris előadás (magyar tolmácsolással) / Plenarvortrag auf Deutsch (online, mit ungarischer Übersetzung) <i>Albrecht Greule</i> Bibel – Gebet – Kirchenlied. Grammatische Strukturen in sakralen Texten / Biblia – ima – ének: szakrális szövegek nyelvtani jellemzői
10.15–11.00	Kávészünet / Kaffeepause

Magyar nyelvű szekciók / Sektionen auf Ungarisch

1. szekció /Sektion 1: Szakrális tulajdonnevek / Sakrale Eigennamen

Helyszín / Ort: Reviczky u. 6. I/14. terem

Elnök / Moderation	<i>Szilágyi-Kósa Anikó</i>
11.00–11.20	<i>Farkas Tamás, Sliz Mariann</i> A szakralitás szerepe a keresztnévek történetében: A névadás, a névállomány, a névhasználat kérdései a magyar névanyag példáján / Die Rolle der Sakralität in der Geschichte der Vornamen: Fragen der Namengebung, -verwendung und des Nameninventars am Beispiel des ungarischen Vornamenmaterials
11.20–11.40	<i>Pelczéder Katalin</i> Az egyház szerepének tükröződése Veszprém régi helyneveiben / Religiöse Aspekte der alten Ortsnamen von Veszprém
11.40–12.00	<i>Macsári Istvánné Szegedi Eszter</i> Bibliai tulajdonnevek helyesírása egyházi szakfordításokban / Die Rechtschreibung biblischer Eigennamen in religiösen Fachübersetzungen
12.00–14.00	Vita és ebédszünet / Diskussion und Mittagspause

2. szekció /Sektion 2: Szakrális szövegek fordítása / Übersetzung sakraler Texte
Helyszín / Tagungsort: Reviczky u. 6. I/15. terem

Elnök / Moderation	<i>Koltai Kornélia</i>
11.00–11.20	<i>Fabiny Tibor</i> A komparatív bibliaolvasás hozadécai / Erträge der komparativen Bibelrezeption
11.20–11.40	<i>M. Pintér Tibor</i> Bibliaszövegek számítógépen avagy magyar fordítások számítógépes elemzés alatt / Bibeltexte digital: die digitale Analyse ungarischer Bibelübersetzungen
11.40–12.00	<i>Szentirmai Piroska</i> Tolmácsolás egyházi környezetben – Teolingvisztikai megfontolások / Dolmetschen im religiösen Kontext – Theolinguistische Überlegungen
12.00–14.00	Vita és ebédszünet / Diskussion und Mittagspause

3. szekció / Sektion 3: Szakrális szövegek történeti megközelítésben / Sakrale Texte aus diachroner Sicht

Helyszín / Tagungsort: Reviczky u. 6. I/14. terem

Elnök / Moderation	<i>Farkas Tamás</i>
14.00–14.20	<i>Fodor Áron</i> Milyen a szeretet? A szeretet jellemzőiről az első, 16–17. századi „V4-es” bibliafordítások alapján / Wie ist die Liebe? Über die Charakteristika der Liebe aufgrund der ersten Bibelübersetzungen der „Visegrád-Staaten” aus dem 16.-17. Jahrhundert
14.20–14.40	<i>Orosz Adrienn</i> Megváltoztathatatlan? A szent szöveg bővítési pontjainak azonosítása és a bővítés technikái a 11–15. századi latin nyelvű kódexekben / Unveränderbar? Stellen und Verfahren der Ergänzung der Heiligen Schrift in lateinischen Kodizes des 11.–15. Jahrhunderts
14.40–15.00	<i>Maczák Ibolya</i> Jónás és a borostyánszál / Jonas und der Efeuzweig
15.00–15.40	Vita és kávészünet / Diskussion und Kaffeepause
15.40–16.00	<i>Klemm László</i> Amit szabad Jupiternek, nem szabad az ökörnek... Kleist egyházkritikájának esztétikai-nyelvi vonatkozásai / Quod licet Iovi, non licet bovi... Ästhetisch-sprachliche Aspekte der Religionskritik von Kleist
16.00–16.20	<i>Pelczér Katalin Mária</i> Archaiskus-mágikus népi imaszövegek történeti szövegtani vizsgálata (Műfajiság és nyelvi megformálás) / Archaisch-magische Volksgebete aus der Sicht der diachronen Textlinguistik (Gattung und sprachliche Gestaltung)
16.20–16.40	<i>Frang Gizella</i> 100 év karácsonyi énekei / Weihnachtslieder der letzten hundert Jahre
16.40–	Vita /Diskussion

4. szekció / Sektion 4: Szakrális nyelvi változatok / Sakrale Varietäten

Helyszín / Tagungsort: Reviczky u. 6. I/15. terem

Elnök / Moderation	<i>M. Pintér Tibor</i>
14.00–14.20	<i>Biró Tamás</i> Raus hasono, davenolás, Söma Jiszroél! – Kutatási kérdések a zsidó religiolektus és a zsinagógai nyelvhasználat terén / Raus hasono, davenolás, Söma Jiszroél! – Forschungsaspekte des jüdischen Regiolekts und des Sprachgebrauchs in der Synagoge
14.20–14.40	<i>Tóth Zsuzsanna Ingrid</i> Magyarországi keresztény közösségek nyelvhasználata. A „kánaáni nyelv” és a keresztény szleng / Sprachgebrauch der christlichen Gemeinden in Ungarn. Die „Sprache Kanaans” und der christliche Slang
14.40–15.40	Vita és kávészünet / Diskussion und Kaffeepause

5. szekció / Sektion 5: Szakrális nyelvhasználat pragmatikai megközelítésben / Pragmatik der sakralen Kommunikation

Helyszín / Tagungsort: Reviczky u. 6. I/15. terem

Elnök	<i>Sliz Mariann</i>
15.40–16.00	<i>Koltai Kornélia</i> Propagandisztikus nyelvhasználat a Héber Bibliában / Der propagandistische Sprachgebrauch in der Hebräischen Bibel
16.00–16.20	<i>Hardiné Magyar Tamara</i> Ferenc pápa politikai és hitéleti megnyilatkozásainak nyelvészeti vizsgálata / Äußerungen von Papst Franziskus zur Politik und Glaubensfragen aus linguistischer Sicht
16.20–16.40	<i>Borbás Gabriella Dóra</i> Vallási közösségek lehetséges nyelvi agressziói / Möglichkeiten der sprachlichen Aggression in Glaubensgemeinschaften
16.40–	Vita / Diskussion

17.30: Fogadás (zenei csemegével), Palotaszárny /

Empfang (mit musikalischen Delikatessen) im Palastflügel

2023. április 21., péntek / Freitag, 21. April 2023

Helyszín / Tagungsort: Reviczky Str. 6, I/14

Sektionen auf Deutsch / Német nyelvű szekciók

Sektion 6: Sakrale Lexik / Szakrális szókincs

Moderation	<i>Elżbieta Kucharska-Dreiß</i>
9.00–9.20	<i>Maria Fritzsche, Kerstin Roth</i> <i>Opfer</i> – ein Lexem voller Polysemie / <i>Opfer</i> „áldozat“ – egy lexéma poliszémiája
9.20–9.40	<i>Szylvia Szatzer</i> Von <i>Höllentempo</i> bis <i>Modepöpstin</i> : Religiöse Lexeme als Grammatikalisierungskandidaten / <i>Höllentempo</i> és <i>Modepöpstin</i> : szakrális lexémák grammatikalizációja
9.40–10.00	<i>Joanna Szczęka</i> Phraseologismen mit der Komponente <i>Gott</i> und <i>Teufel</i> in der deutschen und polnischen Phraseologie / <i>Az isten</i> és <i>ördög</i> lexémákkal alkotott frazeologizmusok a német és a lengyel frazeológiában
10.00–10.20	<i>Tabea Kraaz</i> Martin Luther und seine Verwendung des Begriffs „Wunder“ im Aushandlungsprozess um die Abendmahlsstreitigkeiten: Die Wittenberger Konkordie (1536) / Martin Luther és a „csoda“ fogalma az úrvacsora körüli vitában: A Wittenbergi konkordia (1536)
10.20–11.00	Diskussion und Kaffeepause / Vita és kávészünet

Sektion 7: Sakrale Sprache in diskurslinguistischer und pragmatischer Sicht / Szakrális nyelv diskurzusnyelvészeti és pragmatikai megközelítésben

Moderation	<i>Szilágyi-Kósa Anikó</i>
11.00–11.20	<i>Aleksandra Kamińska, Krystian Suchorab</i> Religiöse Inhalte im Flüchtlingsdiskurs in Deutschland und ihr beleidigendes Potenzial / A németországi migrációs diskurzus potenciálisan sértő tartalmú vallási elemei
11.20–11.40	<i>Georg Schuppener</i> Religiöse Sprache in reichsbürgerlichen Texten / Vallási nyelvhasználat a „Reichsbürger“-mozgalom szövegeiben
11.40–12.00	<i>Elżbieta Kucharska-Dreiß</i> Gott und Mensch in Zeiten von Corona / Isten és ember a koronavírus idején
12.00–12.20	<i>Alexandra Lebedeva (online)</i> Ausdruck der Dankbarkeit im System der orthodoxen Sprachetikette / A hála kifejezése az ortodox nyelvi etikett rendszerében
12.20–12.40	<i>Kinga Marijatta Pap</i> Nachricht unter Sprachen – vielsprachige Gemeinschaft. Mehrsprachigkeit in den Liedersammlungen des Lutherischen Weltbundes / Nyelvközzötti üzenet – soknyelvű közösség. A többnyelvűség kihívásai a Lutheránus Világszövetség énekgyűjteményeiben
12.40–14.30	Diskussion und Mittagspause / Vita és ebédszünet

Sektion 8: Sakrale Texte in der Übersetzung / Szakrális szövegek és fordításuk

Moderation	<i>Joanna Szczek</i>
14.30–14.50	<i>Beata Paškevič</i> Die Mehrsprachigkeit der herrnhutischen Lebensläufe der lettischen erweckten Bauern / Többyelvűség a lett protestáns földművesek herrnhuti életrajzaiban
14.50–15.10	<i>Anikó Szilágyi-Kósa</i> Luthers Kirchenlieder in ungarischer Übersetzung / Luther egyházi énekeinek magyar fordítása
15.10–15.30	<i>Derya Karadal</i> (online) Die Wiedergabe von Gottesnamen in Koranübersetzungen / Isten megnevezései a Korán-fordításokban
15.30–15.50	<i>Yuriy Tkachov</i> Sprachliche Besonderheiten jüdischer Gebete und Segenssprüche und die Hauptschwierigkeiten ihrer Übersetzung in andere Sprachen / A zsidó ima és áldás nyelvi jellegzetességei és fordítási problémái
15.50–16.10	<i>Matthias Dusterhöft</i> „The Night Holocaust Project“
16.10–	Diskussion und Abschluss der Tagung mit Kaffee und Kuchen / Vita és a konferencia zárása süteménnyel, kávéval

Résztvevők/ Teilnehmerliste

Név/ Name	Intézmény/ Institution
<i>Dr. Biró Tamás</i>	Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem, Budapest – Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Dr. Borbás Gabriella Dóra</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Dipl.-Ing. Düsterhöft, Matthias</i>	<i>The Night Holocaust Project</i> , Hannover
<i>Prof. Dr. habil. Fabiny Tibor</i>	Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
<i>Dr. habil. Farkas Tamás</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Fodor Áron</i>	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
<i>Dr. Frang Gizella</i>	Soproni Egyetem
<i>Fritzsche, Maria</i>	Technische Universität Berlin
<i>Prof. em. Dr. Greule, Albrecht</i>	Universität Regensburg
<i>Hardiné Dr. Magyar Tamara</i>	Széchenyi István Egyetem, Győr
<i>Kamińska, Aleksandra</i>	Uniwersytet Wrocławski
<i>Dr. Karadal, Derya</i>	Johannes Gutenberg-Universität Mainz
<i>Dr. Klemm László</i>	Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
<i>Dr. habil. Koltai Kornélia</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Koszttyu Eszter</i>	Debreceni Egyetem
<i>Dr. Kraaz, Tabea</i>	Evangelische Kirchengemeinde Schmitten-Arnoldshein
<i>Dr. Dr. Kucharska-Dreiß, Elżbieta</i>	Akademischer Verlag Bauer & Raspe, Inzingen
<i>Dr. Lebedewa, Aleksandra</i>	Воронежский государственный университет / Staatliche Universität Woronesh
<i>Lukács Máté András</i>	Galgagutai Evangélikus Egyházközség
<i>Dr. Maczák Ibolya</i>	Eötvös Loránd Kutatási Hálózat – Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest
<i>Macsári Istvánné Szegedi Eszter</i>	Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
<i>Dr. Molnár Cecília Sarolta</i>	Nyelvtudományi Kutatóközpont, Budapest
<i>Orosz Adrienn</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Pap Kinga Marjatta</i>	Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest
<i>Dr. Paškeviča, Beata</i>	Latvijas Nacionālā bibliotēka, Rīga
<i>Dr. Pelczar Katalin Mária</i>	Ciszterci Szent István Gimnázium, Székesfehérvár
<i>Dr. Pelczéder Katalin</i>	Pannon Egyetem, Veszprém
<i>Dr. M. Pintér Tibor</i>	Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
<i>Pintye Erzsébet</i>	Debreceni Egyetem
<i>Roth, Kerstin</i>	Technische Universität Dresden
<i>Prof. Dr. Dr. Schuppener, Georg</i>	Universität Leipzig
<i>Dr. habil. Sliz Mariann</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Prof. Dr. Smailagić, Vedad</i>	Univerzitet u Sarajevu
<i>Suchorab, Krystian</i>	Uniwersytet Wrocławski
<i>Dr. Szatzker Szilvia</i>	Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
<i>Prof. Dr. habil. Szczek, Joanna</i>	Uniwersytet Wrocławski
<i>Szekszárdi Dóra</i>	Debreceni Egyetem
<i>Szentirmay Piroska</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
<i>Dr. habil. Szilágyi-Kósa Anikó</i>	Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
<i>Dr. Tkachov, Yuriy</i>	Georg-August-Universität Göttingen
<i>Tóth Zsuzsanna Ingrid</i>	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

<https://btk.kre.hu/konf/theolingv/index/Fooldal>

Károli Gáspár Egyetem Német Nyelv és Irodalom Tanszék
Károli Gáspár Universität der Reformierten Kirche
Lehrstuhl für Deutsche Sprache und Literatur

<https://btk.kre.hu/nemettanszek/index.html>